

VII

АНЕКС 1 – ИНДЕКС ЗА ИНТЕРАКТИВЕН ОПСЕРВАЦИСКИ НАЧИН НА ПРОЦЕНА (GIVEN&REID, 1999)

Емоционален аспект

МОТИВАЦИЈА

- ➔ кои теми, задачи и активности му се интересни на детето?
- ➔ на кои теми детето зборува со самоверба?
- ➔ какво поттикнување и давање траги се потребни за да се зголеми мотивацијата?
- ➔ кој вид на поттик го мотивира детето - можности за водење, работа со други, златна ѕвезда, слободно време, физичка активност итн.?
- ➔ дали детето работи заради интерес за учење или за да задоволи некој друг - родители, наставници, пријатели?

ОПСТОЈУВАЊЕ

- ➔ дали детето останува на задачата додека не ја заврши без паузи?
- ➔ дали му се потребни чести паузи кога работи на тешки задачи?
- ➔ каков е квалитетот на работата на детето со и без паузи?

ОДГОВОРНОСТ

- ➔ до кој степен, детето презема одговорност за неговото/нејзиното учење?
- ➔ дали детето ги припишува успехите на себеси или на други?
- ➔ дали детето ја разбира врската меѓу потрошениот труд и постигнатите резултати?
- ➔ дали детето се приспособува на училишните рутини или најчесто одговара со неконформирање?

СТРУКТУРА

- ➔ дали личниот посед на детето (работна маса, облека, материјали) е добро организиран или оптоварен?
- ➔ како детето реагира кога некој му наметнува организациска структура?
- ➔ кога му се обезбедуваат специфични, детални насоки на завршување на некоја задача, дали детето ги следи или ги заобиколува?

Социјален аспект

ИНТЕРАКЦИЈА

- ➔ дали постои значајна разлика меѓу позитивноста на детето и интеракциите кога работи само, еден на еден, во мала група или во рамките на целото одделение?
- ➔ кога најдобро ја завршува работата - кога работи само, со друго дете или во мала група?
- ➔ дали детето бара одобрување или често да му се проверува работата?

КОМУНИКАЦИЈА

- ➔ дали јазикот на детето е спонтан или има потреба од поттикнување?
- ➔ дали детето сака да раскажува приказни со многу детали?
- ➔ дали детето ги кажува главните работи, а ги притајува деталите?
- ➔ дали детето ги слуша другите кога зборуваат или константно ги прекинува?

Когнитивен аспект

МОДАЛИТЕТ КОЈ СЕ ПРЕФЕРИРА

- ➔ каков тип на инструкции детето најлесно разбира (пишани, усни, визуелни)?
- ➔ дали детето одговара побрзо и полесно на прашања за слушнатите или прочитаните приказни?
- ➔ дали усната комуникација на детето вклучува соодветни варијации во висината, интонацијата и гласноста?

- ➔ во своето слободно време, дали детето црта, гради нешто, пишува, игра спорт или слуша музика?
- ➔ кога работи на компјутерот заради задоволство, дали детето игра игри, бара информации или работи на развивање на своите академски вештини?
- ➔ дали детето пишува забелешки или црта мапи кога дава насоки?
- ➔ кога му се дава низа на опции и се бара од него да го демонстрира своето знаење на некоја тема, која опција ја одбира: цртање, пишување, устен одговор или демонстрирање/глумење?
- ➔ во кои специфични области на учење (при читање, математика, физичко воспитание итн.) е евидентна тензија (грицкање нокти, лошо однесување, фацијална експресија која покажува стрес, ограничен контакт со очи)?

ПОСЛЕДОВАТЕЛНО ИЛИ СИМУЛТАНО УЧЕЊЕ

- ➔ дали детето почнува со чекор број 1, па продолжува по соодветен редослед или има тешкотии при следењето на последователните информации?
- ➔ дали детето преминува од една на друга задача па повторно на првата или останува фокусиран на една тема?
- ➔ дали постои логичен редослед во објаснувањата на детето или неговите мисли „скокаат наоколу“ од една идеја на друга идеја?
- ➔ кога раскажува приказна, дали детето почнува на почетокот и дава конкретен редослед на настани или скока во објаснувањата, ги кажува важните моменти или повеќе зборува како се чувствува во врска со приказната?
- ➔ кога од детето се бара да напише извештај, дали детето бара конкретни насоки или сака да ја слушне само темата?
- ➔ кои видови на задачи ги прави со самодоверба?

ИМПУЛСИВНО ИЛИ РЕФЛЕКТИВНО

- ➔ дали одговорите на детето се брзи и спонтани или одложени и рефлексивни?
- ➔ дали детето се враќа на претходната тема или однесување долго откако сите престанале да зборуваат за тоа?

- ➔ дали детето изгледа дека размислува за претходни настани пред да преземе некоја акција?

Физички аспект

ПОДВИЖНОСТ

- ➔ дали детето често се движи наоколу во одделението или се врти наоколу кога е седнато?
- ➔ додека учи дали детето сака да стои или да седи?
- ➔ додека работи, дали детето се навалува на клупата или се ди исправено?
- ➔ дали детето многу ја тресе ногата?
- ➔ дали детето се обвива околу столчето кога тивко работи?

ВНЕСУВАЊЕ НА ХРАНА

- ➔ кога детето работи, дали грицка, цвака пенкало или си го гризе прстот?
- ➔ дали детето често бара вода?
- ➔ дали детето си ја цвака косата, ременот итн. додека работи?

ВРЕМЕ ВО ДЕНОТ

- ➔ кога во текот на денот детето е најбудно?
- ➔ дали постои значајна разлика меѓу работата во текот на утрото и работа во текот на попладнето?

Средински влијанија

ЗВУК

- ➔ под кои услови детето е релаксирано, но внимателно кога учи - врева или тишина?
- ➔ дали детето бара да работи на места кои се посебно тивки?

СВЕТЛО

- ➔ дали детето ужива во „нормално“ осветлување?
- ➔ дали постои тенденција детето да ја спушта својата глава во многу осветлена училница?

- ➔ дали детето сака да работи во затемнети делови од училиницата или вели дека светлината е многу јака?

ТЕМПЕРАТУРА

- ➔ дали детето го облекува своето палто кога на другите изгледа дека им е топло?
- ➔ дали на детето му е удобно во постудени простории?

ДИЗАЈН НА МЕБЕЛОТ

- ➔ кога му се дава избор, дали детето седнува на подот, легнува или седнува во исправен стол да чита?
- ➔ кога му се дава слободно време, дали детето избира активност која бара формално држење на телото или неформално држење на телото?

МЕТАКОГНИЦИЈА

- ➔ дали детето е свесно за неговите силни страни во учењето?
- ➔ дали детето ја анализира средината во врска со неговото учење со прашања како:
  - дали полесното ниво е вистински избор за мене?
  - дали сум способен да се фокусирам со оваа звучност?
  - дали мебелот е удобен за мене?
  - дали ми е удобно со оваа температура?
- ➔ дали детето демонстрира внатрешна процена за себеси со поставување на прашања како:
  - го имам ли ова претходно направено?
  - дали успеав да ја завршам задачата?
  - што ми беше најлесно?
  - што беше тешко?
  - што научив?
  - што треба да направам за да ја завршам задачата?
  - дали треба да ја завршам работата како претходно?

ПРЕДВИДУВАЊЕ

- ➔ дали детето прави планови и работи со некоја цел, или ги остава работите да се случат сами од себе?

- ➔ дали детето е спремно да презема академски ризици или игра на сигурно со одговарање само кога е прашан?
- ➔ дали детето демонстрира ентузијазам во врска со добивање на ново знаење и вештини или се двоуми?
- ➔ дали постои врска меѓу лошото однесување на детето и тешките задачи?

ФИДБЕК

- ➔ како детето реагира на различни видови фидбек: невербално (насмевка), оценка, усна пофалба, детално објаснување, потчукнување на рамото, споредба на постигнувања со претходни бодирани постигнувања, споредба со изведбата и постигнувања на врсниците итн.?
- ➔ колку надворешно поттикнување е потребно пред детето да се потсети на нешто што е претходно научено?

Овој вид на информации може да им помогнат на наставниците пред да почнат со изработка на диференцирани материјали. Треба да се напоми дека не сите ученици со СТУ се однесуваат исто во процесот на учење. Ова значи дека видот на интервенција и презентацијата на материјалите ќе се разликува. Поради таа причина е потребно да се добијат што повеќе информации во врска со можностите на учениците.